

[0049]

‘Fin fiere weagen.’

Het zij mij vergund, hier enkele opmerkingen te maken naar aanleiding van hetgeen door Kl. Dijkstra, D. Kalma en J.J. Hof geschreven is over bovenstaande uitdrukking in de 5de strophe van Gysb. Japicx, *Tjesck-Moars See-ængste* [Us Wurk, I, 42-44; II, 14-16 en 23-27].

I. Dijkstra verwerpt de algemene opvatting (Bilderdijk-Epkema-Koopmans-Halbertsma-Folkertsma-Haantjes-Kalma-Hof), dat ‘weagen’ hier niet ‘golven’ betekent, maar een declinatievorm is van *wey* en dat de zegswijze ‘*fin fiere weagen*’ de zin heeft van: *van verre*. Hij ziet daarbij echter over ‘t hoofd, dat de bedoelde uitdrukking in ‘t 17de- en 18de- eeuwse Fries herhaaldelijk voorkomt in bovengenoemde betekenis van: *van ver weg, van verre*. Dat we die slechts éénmaal bij Gysb. Japicx aantreffen, is bloot toevallig.

Ziehier een paar bewijsplaatsen uit J. Althuysen’s Friese psalmvertolking.

a. In *psalm* 38 vs. 41 lezen we:

Frieonen stæn *fin fiere wægen* Oer (= wegens) myn plægen
Myn liæfhabbers gænne wey.’

De betekenis ‘*van verre*’ is hier zonder meer duidelijk en wordt ten overvloede bevestigd door de overeenkomstige plaats in de Nederl. Statenoverzetting, die Althuysen trouw gevolgd heeft: ‘ende mijne nabestaende staen *van verre*.’

b. *Psalm* 45 vs. 45:

Æk Tyrus dogter zil *fin fyerre wæggen*
Oonkomme mey dy rykste, der (= die) min sæggen.

c. *Psalm* 96 vs. 20:

‘..... ey jaan
Dy Heere ærre fin zyn dwaan
Lieuw *fin neyby, in fierre wæggen*.

Vooraf door de tegenstelling met ‘*fin neyby*’ is de betekenis hier wel zeer duidelijk.

d. *Psalm* 109 vs. 86:

‘Nog bin ik har ien smaad ynne æggen.
Joa schodje al *fin fiere wæggen*,
As joa my syæn, har boose holle.’

Uit ‘t bovenstaande is ‘t nu wel duidelijk, dat ‘*fin fiere weagen*’ in ‘t Midfrysk een gewone uitdrukking was met de betekenis: *van verre*.

II. De opmerking van Dijkstra (Us Wurk, I, 43), dat in de tweede regel van strophe 5 *Ho-se fest fen Lân æf teagen* 'het pronomen 'se', bij bovengenoemde interpretatie 'der moai hommels by to hingjen komt.' lijkt mij niet juist. Ik ben 't in dezen eens met Hof (Us Wurk, II, 25), waar hij zegt: 'Tjesckmoar *helle her fôrre eagen* - Ho-se fest fen lân æf teagen,' sa hie 't eerste pear rigelen ek wêze kinnen, hwant dat wol de dichter der mei to kennen jaen.' In strophe 5 vlgg. wordt dan ook gezegd, hoe Tjesck-Moar *in de geest* voortdurend bezig is met Wif en de gevaren die hem en zijn mede-schepelingen steeds zullen bedreigen, zodat 't mij evident lijkt, dat met 'se' niet 'golven', maar Wif en zijn kameraden bedoeld zijn.

III. Met prof. Brouwer geloof ik, dat '*fest*' (vs. 2) hier de zin heeft van '*al-oan*,' *voortdurend*, *steeds*, een betekenis die 't woord in de oudere taal, zowel Fries als Nederlands, herhaaldelijk heeft. Ziehier nog een paar bewijsplaatsen. J. Althuysen *ps.* 44 vs. 58: Dat joa, fin spot, in tuwl opfolle, *Fæst* oer uwz schodje mey har holle;' en *ps.* 70 vs. 5: Lit har byschæmme ... Dogs wurde, dy 'er *fæst* op ganne (die er voortdurend op uit zijn), Om my toa helpen uwt dy wey;' en Vondel, *Op ons Weeshuis*, vs. 1: 'Wy groeien *vast* in tal, en last.'

IV. Dat de dichter tussen strophe 13 en 14 sterretjes geplaatst heeft, is, dunkt mij, goed te verklaren; immers in de voorgaande strophen heeft ze zich voor de geest gehaald, hoe ze tevergeefs getracht heeft, Wif van zijn plan, om naar zee te gaan, af te brengen. 'Al mijn kâdtjen is forlern,' roept ze uit, maar dan ook komt de berusting en beveelt ze de jongeman aan in Gods hoede. Hier nu is een rustteken (de sterretjes) goed op zijn plaats. Dan echter hernemen haar bange gedachten hun loop en komen de angstvisioenen haar weer benauwen!

Groningen.

Chr. Stapelkamp.